

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

10 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Grela

SSN Ewa Stefańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 lutego 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 9 czerwca 2022 r., VI ACa 1087/20,
w sprawie z powództwa E.B. i R.B.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie,

- 1) oddala skargę kasacyjną,**
- 2) kosztami postępowania kasacyjnego obciąża pozwaną,**
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Jacek Grela

Krzysztof Grzesiowski

Ewa Stefańska

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z dnia 16 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że umowa kredytu budowlanego zawarta w dniu 19 marca 2007 r. pomiędzy powodami E.B. i R.B. a Bankiem S.A. w W. (poprzednikiem prawnym pozwanego Bank1 S.A. w W.) jest nieważna w całości (pkt 1) oraz orzekł o kosztach procesu (pkt 2).

2. Na skutek apelacji pozwanego Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 9 czerwca 2022 r. oddalił apelację (pkt 1) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 2).

3. Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy i zaakceptowanych przez Sąd Apelacyjny wynika, że w dniu 19 marca 2007 r. powodowie zawarli z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę kredytu budowlanego w walucie wymienialnej opiewającą na kwotę 144.973,89 CHF. Zgodnie z § 37 ust. 1 Regulaminu kredytu hipotecznego i budowlanego kwota kredytu została wypłacona powodom w złotych polskich według kursu kupna waluty obowiązującego w banku w chwili wypłaty. Spłata kredytu miała następować w równych ratach kapitałowo - odsetkowych. Zgodnie z § 4 ust. 1 umowy raty były spłacane przez powodów w złotych polskich, a każda rata była indeksowana według kursu sprzedaży CHF, podanego w Tabeli kursów obowiązującego w dniu spłaty (§ 38 ust. 2 Regulaminu). Oprocentowanie kredytu zgodnie z § 3 umowy było zmienne i stanowiło sumę stałej marży banku oraz stopy procentowej ustalonej w wysokości indeksu LIBOR 3M.

4. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu Okręgowego, że klauzule waloryzacyjne kształtowały prawa i obowiązki kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, co wynikało z tego, że przeliczanie kwoty wypłacanego w złotych kredytu i wysokości uiszczanych w złotych rat kapitałowo-odsetkowych następowało według dwóch różnych kursów walut (tzw. spread walutowy), zaś kursy ustalane były jednostronnie i dowolnie przez bank, bez zawarcia w umowie znanych powodom obiektywnych kryteriów, według których miało następować to ustalenie. W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że umowa jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.), ponieważ usunięcie klauzul waloryzacyjnych powoduje, że umowa w tym kształcie nie może dalej obowiązywać. Stąd też

powodowie mieli interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności zawartej umowy (art. 189 k.p.c.).

5. Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany, zaskarżając go w całości i wnosząc m.in. o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił wyrokowi naruszenie w szczególności art. 189 k.p.c., art. 65 k.c., art. 385¹ k.c. i art. 5 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, jak i niewłaściwe zastosowanie.

6. Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wnieśli o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

7. W ostatnich latach w Sądzie Najwyższym ukształtowała się linia orzecznicza uwzględniająca bogaty dorobek judykatury TSUE w przedmiocie tzw. kredytów frankowych. Rozwój orzecznictwa zakończył się 25 kwietnia 2024 r. powzięciem przez Sąd Najwyższy w pełnym składzie Izby Cywilnej uchwały III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej (art. 87 ustawy o SN).

8. W uchwale tej Sąd Najwyższy podsumował dotychczasową linię orzeczniczą przyjmując, że:

- 1) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
- 2) W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
- 3) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

9. Skarżący w zarzutach kasacyjnych starał się przede wszystkim podważyć stanowisko, że klauzule indeksacyjne nie miały charakteru abuzywnego, jak i że bez nich kwestionowana umowa kredytu nie jest nieważna i może być utrzymana. Jeżeli chodzi o kwestię abuzywności klauzul umownych rozpatrywanych w niniejszej sprawie, to stosowne zarzuty kasacyjne okazały się bezzasadne, albowiem sądy obu instancji wyczerpująco, rzetelnie i w pełni przekonująco wykazały, że przedmiotowe klauzule mają charakter niedozwolony, a Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela tę ocenę.

10. W takiej zaś sytuacji, w świetle uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, nie jest możliwe utrzymanie w mocy umowy kredytu, która nie wiąże stron także w pozostałym zakresie. W związku z powyższym sądy meriti trafnie uznały, że umowa kredytu jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.).

11. Nie mógł także odnieść skutku zarzut naruszenia art. 189 k.p.c., ponieważ w judykaturze Sądu Najwyższego (zob. wyrok z 25 lipca 2025 r., II CSKP 475/23) przyjęte jest już stanowisko dopuszczające wystąpienie z żądaniem ustalenia nieistnienia stosunku kredytu ze względu na nieważność umowy kredytu, nawet jeżeli stronie przysługuje roszczenie o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie tej umowy, a Sąd Najwyższy w składzie orzekającym podziela to stanowisko.

12. W orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienie z 6 marca 2024r., I CSK 6592/22) utrwalony jest również pogląd, że żądanie ustalenia nieistnienia

stosunku prawnego może być „w ramach skrótu myślowego” określone jako żądanie ustalenia nieważności umowy, ponieważ zmierza de facto do ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z tej umowy.

13. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ oddalił skargę kasacyjną, a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął na podstawie art. art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Jacek Grela

Krzysztof Grzesiowski

Ewa Stefańska

(M.M.)

[SOP]